

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, în lipsa părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, de către succesorul părții vătămate, Nica Nadejda, de către avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir, de către avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin și de către inculpatul Bîrsan Constantin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Bîrsan Constantin xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx

și

Moraru Vladimir xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.10.2016 – 29.05.2017;

Instanță de apel: 01.08.2017 - 07.02.2018;

Instanță de recurs: 31.05.2018 - 18.09.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 29 mai 2017, a fost recunoscut vinovat și condamnat *Bîrsan Constantin* în baza:

- art.145 alin.(1) Cod penal, la 10 ani închisoare;

- art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare.

Potrivit art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită lui Bîrsan Constantin pedeapsa definitivă sub formă de 11 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Moraru Vladimir a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani.

Acțiunile civile înaintate de Nica Nadejda și minorul xxxxx reprezentat de către Nica Nadejda și de Șamurai Oleg au fost admise în principiu urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea civilă.

Cheltuielile judiciare în sumă de 14 475 lei au fost trecute în contul statului.

2. Pentru se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, *Bîrsan Constantin* la 03 mai 2016 aproximativ la ora 21:15, aflându-se în xxxxx, în nemijlocita apropiere a gospodăriei lui Nica Damian, fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat, înțelegând caracterul prejudiciabil al faptei sale, din motive josnice, încălcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obrăznicie deosebită, din intenții huliganice, de comun acord și împreună cu Moraru Vladimir au inițiat un conflict cu Nica Damian, însoțind acțiunile sale cu aplicarea violenței asupra acestuia. Constantin Bîrsan i-a aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului lui Nica Damian, după ce cu un cuțit, care îl avea asupra sa, i-a aplicat o lovitură în cutia toracică.

În același timp, Șamurai Oleg încerca să curme acțiunile criminale ale lui Moraru Vladimir, în cadrul căruia i-au fost aplicate multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.160 din 10 mai 2016, leziuni corporale neînsemnate, prin ce i-a creat impedimente persoanei, care încerca să curme acțiunile lor huliganice.

Tot Bîrsan Constantin, continuând acțiunile sale huliganice, exprimate prin aplicarea violenței asupra lui Nica Damian, în timpul maltratării acestuia, i-a apărut intenția de a-l omorî pe ultimul din care motiv, acționând intenționat, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, i-a aplicat lui Nica Damian o lovitură cu cuțitul pe care îl avea asupra sa în regiunea cutiei toracice, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.68 din 28 iunie 2016, leziuni grave periculoase pentru viață, în rezultatul cărora Nica Damian a decedat.

Moraru Vladimir, la 03 mai 2016 aproximativ la ora 21:15, aflându-se împreună cu Constantin Bîrsan în xxxxx, în nemijlocita apropiere a gospodăriei lui Nica Damian, fiind în stare de ebrietate alcoolică, intenționat, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, din motive josnice, încălcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obrăznicie deosebită, din intenții huliganice, a inițiat un conflict cu Nica Damian, în rezultatul căruia Bîrsan Constantin a aplicat violență asupra acestuia, iar când a intervenit Șamurai Oleg cu scopul de a le curma acțiunile criminale, Moraru Vladimir a inițiat un conflict, numindu-l cu diferite cuvinte necenzurate, în cadrul căruia i-a aplicat acestuia multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.160 din 10 mai 2016, leziuni corporale neînsemnate, prin ce a creat impedimente persoanei care încerca să curme acțiunile lor huliganice.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie condamnați:

- *Bîrsan Constantin* în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis și în baza art.145 alin.(1) Cod penal, la 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, să-i fie stabilită lui Bîrsan Constantin pedeapsa definitivă sub formă de 20 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- *Moraru Vladimir* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate să fie admise integral.

A încasa din contul inculpaților cheltuielile de judecată în sumă de 14 475 lei, sumă constituită din cheltuieli suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrico-legale.

În motivarea cerințelor sale, procurorul a invocat că, vinovăția inculpaților a fost dovedită pe deplin prin totalitatea probelor legal acumulate în cadrul urmăririi penale și cele prezentate în procesul judecării cauzei.

Totodată, declarațiile depuse de către partea vătămată Șamurai Oleg și succesorul părții vătămate Nica Nadejda pe cauza vizată, în raport cu declarațiile martorilor, sunt consecvente, iar veridicitatea lor nu poate fi pusă sub îndoială din motivul coincidenței lor cu alte probe administrate în ședința de judecată.

A menționat apelantul că, în asemenea circumstanțe, versiunea inculpaților se prezintă a fi inconsistentă și nu poate fi luată în considerație, reprezentând o strategie de apărare.

Având în vedere personalitatea inculpaților, consecințele crimei, pericolul social și rezonanța sporită al actului infracțional comis, atitudinea inculpaților față de cele comise - lipsa căinței, procurorul a considerat că, pedeapsa aplicată lui Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir este prea blândă, ceea ce determină consecința de neasigurare a scopului pedepsei penale, și anume reeducarea inculpaților, restabilirea ordinii de drept, iar într-un mod tacit inculpații vor fi încurajați să comită fapte analogice pe viitor.

De asemenea, prima instanță a admis interpretarea eronată a dispozițiilor normei legale privind achitarea cheltuielilor judiciare suportate în cauza penală pentru efectuarea expertizelor medico-legale, conform art.385 alin.(1) pct.14) Cod de procedură penală.

3.1. Succesorul părții-vătămate, Nica Nadejda a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care fie condamnați:

- *Bîrsan Constantin* în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 7 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis și art.145 alin.(1) Cod penal, la 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă 20 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- *Moraru Vladimir* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea apelului a invocat că, pedepsele aplicate inculpaților sunt prea blânde în raport de gravitatea faptelor săvârșite și pericolozitatea infractorilor, ținând cont de prevederile art.art.61, 75, 77 alin.(1) lit. j), 24 Cod penal.

Prima instanță nu a reținut unele circumstanțe care evidențiază un grad înalt de pericolozitate a lui Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir care în cadrul ședinței de judecată nu și-au recunoscut vina în cele incriminate, nu și-au cerut scuze de la succesorul părții vătămate Nica Nadejda și de la partea vătămată Șamurai Oleg și nu au contribuit la repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

La fel, în opinia apelantei, sentința este ilegală și neîntemeiată și în partea laturii civile, care potrivit art.225 Cod de procedură penală în redacția Legii nr.152 din 01.07.2016, în vigoare din 01.08.2016, art.art.385 alin.(1) pct.10), 387, 395

alin.(5) Cod de procedură penală, nu cuprinde motivele concrete ce au determinat instanța să admită doar în principiu acțiunea civilă, fără a fi indicat în ce constă acel caz excepțional ce ar necesita amânarea cauzei. Simpla prezență într-o cauză penală a două acțiuni civile, ce conțin un careva număr de pretenții, nu poate fi apreciată drept caz excepțional, în sensul art.387 alin.(3) Cod de procedură penală.

Cu trimitere la prevederile art.art.219, 221 alin.(1) Cod de procedură penală, art.art.14 alin.(1)-(2), 1398 alin.(1), art.1419 alin.(1) lit. a), alin.(2) lit. a), 1422 alin.(1), 1423 Cod civil și pct.25 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral”, apelantul a indicat că, prima instanță în baza cererii înaintate de Nica Nadejda, urma să îl recunoască pe minorul xxxxx, în persoana reprezentantului Nica Nadejda, în calitate de parte civilă în cadrul procesului penal.

3.2. Avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

3.3. Avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.145 alin.(1), 287 alin.(3) Cod de procedură penală, în temeiul art.390 alin.(2) Cod de procedură penală, cu respingerea acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, prima instanță a pus la baza sentinței de condamnare probe inadmisibile, în special:

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 03.05.2016, a locului depistării cadavrului, acțiune procesuală care contravine prevederilor art.art.118, 120 Cod de procedură penală, or, la efectuarea cercetării la fața locului nu a participat medicul legist sau un alt medic, procesul-verbal nu conține descrierea mersului acțiunii procesuale, astfel acest document procesual este lovit de nulitate deoarece nu poate fi considerat mijloc de probă, fiind încheiat fără participarea inculpaților, astfel fiind-le încălcat dreptul la un proces echitabil consacrat în art.art.19, 94, 118, 120, 251, 261-261 Cod de procedură penală și art.6 CȚEDO;

- procesul-verbal de cercetare la fața locului a automobilului „Gazeli”, ce-i aparține inculpatului Moraru Vladimir, prin care a fost ridicat un cuțit, la fel este lovit de nulitate absolută, deoarece contravine prevederilor art.118 alin.(2) Cod de procedură penală, or, la acțiunea procesuală a participat expertul criminalist, care nici nu a încercat să colecteze careva amprente digitale de pe ușa camionului, mânerul și lama cuțitului, cuțitul nu a fost examinat în vederea stabilirii urmelor biologice etc.;

- procesele-verbale de ridicare a hainelor de la inculpați, sunt lovite de nulitate absolută deoarece contravin prevederilor art.art.19, 94, 251 Cod de procedură penală, aceste acțiuni procesuale fiind efectuate în lipsa traducătorului și apărătorului, astfel, organul de urmărire penală a abuzat de drepturile sale procesuale, iar acțiunile lor au dus la erori fundamentale.

Astfel, apărătorul consideră că organul de urmărire penală a omis date importante necesare pentru cercetarea multilaterală și obiectivă a cauzei, privând participării de dreptul de a folosi informații importante pentru apărarea lor.

Totodată, instanța a evitat să dea apreciere declarațiilor expertului medico-

legist făcute în cadrul cercetării judecătorești, care nu a exclus cauzarea plăgii letale cu un alt cuțit și argumentului apărării privind acțiunile victimei de maltratare a inculpatului Bîrsan Constantin, fapt confirmat prin raportul de expertiză medico-legală a inculpatului, iar victima în momentul conflictului era în stare de ebrietate cu grad avansat fiind depistat în sânge, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.68, concentrația de alcool fiind de 3,03 mg/l.

La fel, prima instanță a dat apreciere greșită declarațiilor părții vătămate Șamurai Oleg, succesorului părții vătămate, Nica Nadejda și martorilor Șamurai Natalia, Zaporojan Margareta și Cojocari Rodica, deoarece aceste persoane neagă cu vehemență faptul consumării alcoolului de către victimă la 03 mai 2016, deși raportul de expertiză combate aceste declarații. Neîntemeiat a fost respinsă solicitarea apărării privind audierea martorilor Moraru Elena și Moraru Vasilii, care pot comunica date importante privitor la procedura ridicării corpurilor delictive, Sabacinschii Oleg și Sabacinscaia Larisa, care pot comunica date importante privind circumstanțe ce țin de acțiunile martorului Pereșciuc Alexandru, precum și acțiunile polițiștilor la reținerea ultimului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, apelurile declarate de avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir și de avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin, au fost respinse ca nefondate, iar apelurile declarate de procuror și de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda au fost admise, casată sentința în latura penală și civilă, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- *Bîrsan Constantin* în baza art.145 alin.(1) Cod penal, la 12 ani închisoare și art.287 alin.(3) Cod penal, la 5 ani închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- *Moraru Vladimir* în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, iar potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Nica Nadejda și a minorului xxxxx reprezentat de către Nica Nadejda, a fost admisă parțial, cu încasarea de la Bîrsan Constantin în beneficiul lui Nica Nadejda prejudiciul material în sumă de 50 783 lei, cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 20 121 lei și prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei și în beneficiul lui xxxxx prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei.

A fost dispusă încasarea de la Bîrsan Constantin în beneficiul lui Nica Nadejda pensie alimentară pentru întreținerea copilului minor xxxxx în sumă de 1 000 lei lunar, începând cu 13 decembrie 2016 până la atingerea de către minor a vârstei de 18 ani.

În rest solicitările succesorului părții-vătămate Nica Nadejda au fost respinse ca nefondate.

A fost dispusă încasarea de la Moraru Vladimir în beneficiul lui Șamurai Oleg prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță a

verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și în baza art.101 Cod de procedură penală, a dat probelor administrate pe caz o apreciere legală din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

În baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale, examinate și apreciate de către prima instanță, suplimentar apreciate de către instanța de apel, instanța a conchis că, prima instanță întemeiat și legal a ajuns la concluzia privind confirmarea vinovăției aduse lui Bîrsan Constantin în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.145 alin.(1), 287 alin.(3) Cod penal și a lui Moraru Vladimir în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal.

4.2. La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.61, 75 alin.(1) Cod penal, a ajuns la concluzia că, Bîrsan Constantin poate fi corectat și reeducat în condițiile aplicării unei pedepse sub formă de închisoare conform legii ca un mijloc de corectare și reeducare a inculpatului.

Iar în ce-l privește pe Moraru Vladimir, instanța de apel a indicat că, acesta în cadrul examinării cauzei în prima instanță vina de cele imputate nu a recunoscut-o, are la întreținere un copil minor, la locul de trai este caracterizat pozitiv, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, este la prima abatere, ce constituie o circumstanță atenuantă, ajungând la concluzia că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă în condițiile aplicării pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

4.3. Cu privire la argumentele aduse în apel de către procuror, ce țin de cheltuielile judiciare, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.142 alin.(1), 143, 227 alin.(3), 228 alin.(4) Cod de procedură penală și art.15² alin.(2) al Legii nr.1086 din 23.06.2000, cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale, a reiterat că, expertizele medico-legale pe cauza penală dată au fost dispuse din motiv că, constituie o măsură procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

4.4. Referitor la latura civilă, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.219 alin.(1), (2), 225 alin.(1), 387 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda, care a fost înaintată și în interesele minorului xxxxx.

Astfel, instanța de apel a dispus încasarea de la Bîrsan Constantin în beneficiul lui Nica Nadejda prejudiciul material în sumă de 50 783 lei, ce constituie cheltuielile suportate pentru mesele de pomenire în urma decesului lui Nica Damian și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 20 121 lei, reieșind din bonurile prezentate instanței ca dovadă în confirmarea solicitărilor înaintate.

Cât privește solicitarea succesorului părții vătămate Nica Nadejda privind încasarea prejudiciului material și moral de la inculpatul Moraru Vladimir, instanța de apel l-a considerat neîntemeiat, or, inculpatul Moraru Vladimir recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de ar.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, de fapt a inițiat un conflict, numindu-l cu diferite cuvinte necenzurate pe Șamurai Oleg, în cadrul căruia i-a aplicat acestuia multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.160 din 10 mai 2016 leziuni corporale neînsemnate, prin ce a creat impedimente persoanei

care încerca să curme acțiunile huliganice.

Din considerentele menționate, instanța de apel a admis acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Șamurai Oleg, prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, pe când solicitarea privind încasarea prejudiciului material în sumă de 1 000 lei a respins-o din motivul neprezentării probelor în confirmarea sumei date.

Totodată, instanța de apel a reținut că, succesorul părții vătămate a înaintat acțiune civilă prin care a solicitat și încasarea prejudiciului moral, astfel, cu trimitere la prevederile art.art.1419 alin.(1) lit. a), alin.(2) lit. a), 1422 alin.(1), 1423 Cod civil, a ajuns la concluzia că, suma de 100 000 lei este o despăgubire echitabilă pentru daunele morale cauzate atât succesorului părții vătămate Nica Nadejda, cât și minorului xxxxx care a rămas la vârsta de 15 ani fără tată.

La fel, instanța de apel a admis și cerința succesorului părții vătămate în partea încasării pensiei alimentare pentru întreținerea copilului minor xxxxx și a dispus încasarea de la Bîrsan Constantin în beneficiul lui Nica Nadejda pensie alimentară pentru întreținerea copilului minor în sumă de 1 000 lei lunar, începând cu 13 decembrie 2016 (data înaintării acțiunii civile) până la atingerea vârstei de 18 ani de către xxxxx.

4.5. Instanța de apel a respins ca nefondate apelurile declarate de către avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin și de avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir, deoarece sunt neîntemeiate, argumentele invocate sunt declarative, iar careva probe în confirmarea argumentelor date nu au fost prezentate.

5. Procurorul, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că, este neargumentată excluderea încasării cheltuielilor de judecată în sumă de 14 475 lei, sumă constituită din cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrico-legale, de la inculpați în beneficiul statului, or conform art.art.227 alin.(1) alin.(2) pct.1), 5), (3), 228 alin.(3), 229 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga inculpați să recupereze cheltuielile judiciare, așa cum acestea sunt în stare să le restituie, reieșind atât din vârsta acestora, cât și din starea lor materială.

5.1. Succesorul părții-vătămate, Nica Nadejda, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei lui Moraru Vladimir și în latura civilă, în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral și modului de încasarea a sumelor, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Moraru Vladimir în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa 5 ani închisoare și încasarea din contul lui Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir în beneficiul lui Nica Nadejda a sumei de 500 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul lui xxxxx suma de 300 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul lui Nica Nadejda suma de 80 783 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 20 121 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în legătură cu depunerea recursului.

În motivarea recursului a invocat că, pedeapsa aplicată lui Moraru Vladimir

este mult prea blândă în raport cu gravitatea celor comise și periculozitatea inculpatului, iar circumstanțele reținute de către instanța de apel sunt insuficiente și nu pot genera aplicarea unei pedepse neechitabile, luând în considerație că prin fapta sa, indirect a facilitat activitatea infracțională a lui Bîrsan Constantin, nu și-a recunoscut vina în cele incriminate, nu și-a cerut scuze de la succesorul părții vătămate, Nica Nadejda și de la partea vătămată Șamurai Oleg și nu a contribuit material la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Totodată, conform procesului-verbal nr.166 din 04 mai 2016 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei (f.d.25-26 vol. II) și al rezultatului testării cu aparatul alcoolscopic Drager (f.d.24 vol. II), Moraru Vladimir se afla în stare de ebrietate, iar în cadrul ședinței de judecată ultimul a confirmat faptul că a consumat vin înainte de comiterea faptei, însă, instanța de apel, neglijând prevederile art.77 alin.(1) lit. i) Cod penal nu a reținut în sarcina lui Moraru Vladimir această circumstanță agravantă, cu toate că, în cazul lui Bîrsan Constantin, instanța a reținut ca circumstanță agravantă starea de ebrietate constatată prin procesul-verbal nr.168 din 04 mai 2016 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei (f.d.110-111 vol. II) și prin rezultatului testării cu aparatul alcoolscopic Drager (f.d.109 vol. II).

Astfel, consideră recurentul că, inculpatul Moraru Vladimir nu poate fi corectat și reeducat prin dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, ci doar prin dispunerea executării efective a pedepsei închisorii pe un termen de 5 ani, or, în caz contrar pedeapsa nu va fi proporțională și echitabilă, iar scopul ei educativ și preventiv va rămâne neatins.

Sub aspectul laturii civile, succesorul părții vătămate a indicat că, instanța de apel a evaluat prejudiciul moral într-o sumă prea mică, fără a motiva de ce s-a dispus încasarea anume a sumei de 100 000 lei în beneficiul lui Nica Nadejda și a sumei de 100 000 lei în beneficiul lui xxxxx.

Or, fapta inculpaților are caracter abominabil, producând un puternic impact social.

Astfel, decesul soțului pentru Nica Nadejda a produs consecințe negative profunde asupra personalității acesteia, conducând la grave tulburări psihologice și somatice, astfel generând o traumă emoțională considerabilă ce se manifestă prin: depresie, insomnie, atacuri de panică, tulburări de atenție și concentrare, retragere socială, tulburări de apetit, tensiuni în piept, senzația de lipsă de aer și alte tulburări somatice (concluzia psihologică din 19.01.17).

Pentru xxxxx moartea tatălui a reprezentat un șoc. Această pierdere a atras urmări semnificative, la xxxxx schimbându-se personalitatea și percepția vieții, generând stări de tristețe, anxietate și disconfort psihologic. Băiatul a trecut printr-un proces de maturizare timpurie (concluzia psihologică din 14.03.17).

Cu trimitere la prevederile art.art.1398 alin.(1), 1419 alin. (1) lit. a), 1422 alin.(1), 1423 Cod civil, pct.25 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.9 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral” și practica CtEDO în cauza Oneryildiz c. Turcei, a indicat că, în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele speței, de rezultatul activității infracționale, nefiind respectate

prevederile menționate, fără a lua în seamă unificarea practicii judiciare, inclusiv prin Opinia comună a Președintelui Curții Supreme de Justiție d-lui Poalelungi Mihai și a Șefului Adjunct al Direcției Agent Guvernamental, d-lui Apostol Lilian, privind satisfacția echitabilă (Buletinul CSJ a RM 8-9, 2012, pag. 28).

Subsidiar a invocat că, și financiar îi va fi mult mai greu să se descurce, deoarece lucrează în calitate de vânzătoare la alimentara din sat, având un salariu lunar de 1 200 lei, iar în întreținerea sa a rămas un copil minor, precum și mama soțului în vârstă și foarte bolnavă, totodată, pentru a evita producerea a careva carențe în creșterea și educarea lui xxxxx, căci acestea implică nu doar afecțiuni, ci și finanțare considerabilă, urmează a fi dispusă încasarea de la Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir o pensie de întreținere în sumă de 1 904 lei lunar (minimul de existență pentru a. 2016, potrivit datelor publicate pe site-ul oficial al Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova - www.statistica.md).

5.2. Avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin, în temeiul prevederilor art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12), 15) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra încălcării normelor procesuale penale admise de organul de urmărire penală la colectarea probelor, și anume: acțiunii de cercetare la fața locului a microbuzului ce-i aparține inculpatului Moraru Vladimir, acțiuni care nu au fost autorizate de judecătorul de instrucție, practic a avut loc o percheziție ilegală, prin intermediul căreia a fost ridicat presupusul obiect al infracțiunii (cuțitul); acțiunii de cercetare a locului infracțiunii, cadavrului la locul depistării; acțiunilor de ridicare a obiectelor de la bănușii Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir, acțiuni care au avut loc fără participarea apărătorului și traducătorului; faptului că în cadrul cercetării judecătorești nu au fost cercetate corpurile delictive care au dispărut, procurorul nu le-a prezentat deși apărarea a insistat la prezentarea corpurilor delictive pentru a fi cercetate, în consecință nu a fost dată apreciere rapoartelor de expertiză prin care au fost investigate corpurile delictive care au dispărut; argumentelor apărării care combat poziția martorilor acuzării, privitor la faptul îngrădirii inculpatului Bîrsan Constantin în exercitarea deplină a dreptului la apărare, dreptul de a prezenta în instanță martori, dreptul de a solicita efectuarea unor expertize suplimentare; nu a fost dată careva apreciere faptului că victima la momentul conflictului se afla în stare de ebrietate cu grad avansat de circa 3.03 mg/l de alcool în sânge.

La fel, instanța de apel nu s-a expus și asupra arestării ilegale a inculpatului Bîrsan Constantin, care efectiv s-a aflat în arest până la pronunțarea sentinței - 12 luni, ulterior la pronunțarea sentinței fiind iarăși arestat pe aceeași cauză.

În opinia recurentului, sentința și decizia atacată nu cuprind careva analiză a probelor, nu este motivată respingerea sau admiterea probelor, din care motiv aceste hotărâri nu pot fi apreciate ca legale, motivate și întemeiate.

Probele enumerate de instanțele ierarhic inferioare nu au fost apreciate sub aspectul legalității lor, astfel fiind tolerate abuzurile organului de urmărire penală, care în consecință au dus la condamnare ilegală a inculpatului.

Consideră recurentul că, în privința inculpatului Bîrsan Constantin nu este clară calificarea acțiunilor, deoarece a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal, după indicii calificativi:

omorul intenționat a unei persoane și în baza art.287 alin.(3) Cod penal, după indicii calificativi: huliganismul, adică acțiuni intenționate care prin conținutul lor încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, cu aplicarea armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Iar pe de altă parte instanța de fond îl recunoaște culpabil pe Moraru Vladimir în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi: huliganismul, adică acțiuni intenționate care prin conținutul lor încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței, precum și acțiunile care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de 2 sau mai multe persoane.

Deci, potrivit celor reținute de instanțele de fond, Bîrsan Constantin a comis infracțiunile singur, nefiindu-i incriminată careva formă de participare, pe când lui Moraru Vladimir i-a fost incriminată comiterea aceleiași infracțiuni prin complicitate de două sau mai multe persoane.

La fel, consideră că, instanțele de fond nu au calificat corect acțiunile inculpatului Bîrsan Constantin, nefiind stabilit motivul infracțiunii, or din probele administrate în cadrul cercetării judecătorești nu se evidențiază careva intenție a inculpaților în comiterea a careva infracțiuni.

În ce privește calificarea acțiunilor în temeiul art.145 alin.(1) Cod penal, din probele administrate nu a fost dovedită intenția directă în comiterea a careva infracțiuni, mai mult că inculpatul nu a comis omorul, deoarece potrivit declarațiilor martorului acuzării Pereșciuc Alexandr, ultimul afirmă că inculpatul i-a dat cuțitul până la conflict, iar inculpatul afirmă că a fost lovit cu un corp dur în regiunea urechii și a pierdut cunoștința revenindu-și când a sosit poliția, faptul prezenței leziunilor este confirmat prin materialele dosarului personal la penitenciar și ar putea fi confirmate în rezultatul examinării hainelor inculpatului Bîrsan Constantin, care deși au fost recunoscute ca corpuri delictive, au dispărut făcând imposibilă stabilirea adevărului.

Sușține recurentul că, în toate fazele procesului, inculpatul a fost îngădit în exercitarea deplină a drepturilor sale, inclusiv a dreptului la apărare. Astfel, chiar la începutul investigațiilor a fost limitat în dreptul de a participa împreună cu apărătorul la cercetarea locului infracțiunii, în lipsa apărătorului și interpretului i-au fost ridicate toate hainele (care ulterior au dispărut), ulterior deși organul de urmărire penală a admis cererea de efectuare a unei expertize psihiatrico-psihologice judiciare a inculpatului, însă această investigare nu a fost efectuată, după care absolut neîntemeiat i s-a refuzat să prezinte martori fiind îngădit de către instanță în exercitarea deplină a drepturilor garantate de art.6 CțEDO.

Mai mult, în cadrul procesului poziția apărătorilor a fost ignorată, creându-se impresia că inculpatul și apărătorul nu sunt auziți de magistrați, fiind evidentă o tratare părtinitoare față de procuror și succesorul victimei.

La fel, în motivare cerințelor sale, avocatul a făcut trimitere la jurisprudența CtEDO, în cauza Vetrenko c. Moldovei din 18 mai 2010.

5.4. Avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir, fără a invoca careva din temeiurile prevăzute la alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

5.5. Inculpatul Bîrsan Constantin, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, deoarece nu este vinovat iar probele administrate la materialele cauzei nu confirmă vinovăția sa.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit a ajuns la concluzia că, recursurile ordinare declarate de către procuror, de către avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir, de către avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin și de către inculpatul Bîrsan Constantin urmează a fi respinse ca inadmisibile, iar recursul ordinar declarat de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda, urează a fi admis, din următoarele considerente.

6.1. Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

6.1.1. Cu referire la recursurile ordinare declarate de avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului Bîrsan Constantin și de inculpatul Bîrsan Constantin.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate, Colegiul penal constată că titularii acestora invocă temeiuri pentru recurs prevăzute la pct.6), 8), 12), 15) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fapta nu întrunește elementele infracțiunii, faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită, precum și când instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

În esență, criticele recurenților se axează pe ideea că instanța de apel nu a intrat pe deplin în esența acțiunilor inculpatului, or, nu a fost dovedită intenția directă în săvârșirea infracțiunilor incriminate, în același timp nefiind clară calificarea acțiunilor în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

Verificând alegațiile recurenților, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de casare parțială a sentinței, în latura penală și civilă, a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

În primul rând, cu privire la temeiurile prevăzute de pct.6), 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul lărgit ține să menționeze că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția inculpatului Bîrsan Constantin, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar

care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra motivelor pentru care a respins versiunile apărării, probele administrate pe caz demonstrând concludent prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art.art.145 alin.(1), 287 alin.(3) Cod penal.

Cu referire la argumentul avocatului că, din probele administrate nu a fost dovedită intenția directă în comiterea a careva infracțiuni, că inculpatul nu a comis omorul, deoarece potrivit declarațiilor martorului acuzării Pereșciuc Alexandr, ultimul afirmă că inculpatul i-a dat cuțitul până la conflict, iar inculpatul afirmă că a fost lovit cu un corp dur în regiunea urechii și a pierdut cunoștința revenindu-și când a sosit poliția, că faptul prezenței leziunilor este confirmat prin materialele dosarului personal la penitenciar și ar putea fi confirmate în rezultatul examinării hainelor inculpatului Bîrsan Constantin, care deși au fost recunoscute ca corpuri delictive, au dispărut făcând imposibilă stabilirea adevărului, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că asupra acestor afirmații prima instanță s-a expus în sentință.

Astfel, din conținutul sentinței se deduce că din ansamblul probelor cercetate rezultă că Constantin Bîrsan a avut la el cuțit, or, în opinia instanței este irațională necesitatea de a transmite lui Pereșciuc Alexandr cuțitul pentru a fi ascuns. Mai mult, chiar și inculpatul în cadrul ședinței de judecată a declarat că cu partea vătămată doar se întindeau și l-a un moment dat a simțit o lovitură în regiunea capului, apoi în regiunea corpului, urmare a căror și-a pierdut cunoștința, însă declarațiile inculpatului că nu el a înjunghiat partea vătămată obiectiv se combat prin raportul de expertiză medico-legală nr.323 din 20.05.2016 din care rezultă că pe hainele lui Bîrsan Constantin au fost depistate urme de sânge proveniența căruia nu se exclude de a fi a lui Nica Damian, incontestabil aparținând inculpaților Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir. Deși succesorul părții vătămate și martorii Zaporojan Margarita și Șamurai Natalia au indicat că nu au văzut vre-un cuțit la Bîrsan Constantin, aceștia au văzut momentul când Nica Damian își pierdea echilibrul în brațele lui Bîrsan Constantin, care l-a și aruncat în chiuveta canalului de scurgere a apei.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond.

Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei).

Art.6 CtEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora.

Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art.6 § 1 CtEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea CtEDO, pct.80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

În al doilea rând, cu privire la temeiul prevăzut de pct.12) alin.(1) art.427

Cod de procedură penală, Colegiul lărgit ține să menționeze că, acesta nu are relevanță la cauză, deoarece calificarea acțiunilor lui Moraru Vladimir în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal și ale lui Bîrsan Constantin baza art.287 alin.(3) Cod penal, a fost făcută ținându-se cont de acțiunile întreprinse de aceștia.

Neincriminarea lui Bîrsan Constantin, de către organul de urmărire penală, a calificativului prin participare nu este în stare să răstoarne decizia instanței de apel în latura penală, ținând cont de faptul că instanța, potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, examinează cauza numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Totodată, se reține că, recursul declarat de avocat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct.5.2. din prezenta decizie, este întemeiat pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art.6 pct.11¹), 27, 414 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

În al treilea rând, cu privire la temeiul prevăzut de pct.15) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul ține să menționeze că, instanțele de fond și-au motivat poziția în sensul acceptării sau respingerii argumentelor ridicate de părți.

Colegiul respinge ca neîntemeiate argumentele avocatului că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra încălcării normelor procesuale penale admise de organul de urmărire penală, și anume a acțiunilor de cercetare a locului infracțiunii, a cadavrului la locul depistării, acțiunilor de ridicare a obiectelor de la bănușii Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir, acțiuni care au avut loc fără participarea apărătorului și traducătorului, asupra faptului că în cadrul cercetării judecătorești nu au fost cercetate corpurile delictelor care au dispărut, procurorul nu le-a prezentat deși apărarea a insistat la prezentarea corpurilor delictelor pentru a fi cercetate și în consecință nu a fost dată apreciere rapoartelor de expertiză prin care au fost investigate corpurile delictelor care au dispărut, deoarece asupra acestor argumente s-a expus prima instanță în sentință.

Referitor la argumentul că, organul de urmărire penală a admis încălcarea normelor procedurale în cadrul efectuării acțiunii de cercetare la fața locului a microbuzului ce-i aparține inculpatului Moraru Vladimir, acțiuni care nu au fost autorizate de judecătorul de instrucție, practic având loc o percheziție ilegală, prin intermediul căreia a fost ridicat obiectul infracțiunii (cușitul), Colegiul penal lărgit ține să menționeze că această încălcare nu a fost invocată de către partea apărării la terminarea urmăririi penale când au luat cunoștință de materialele dosarului, or

aceasta cade sub incidența prevederilor art.251 alin.(2) Cod de procedură penală.

La fel, instanța respinge argumentele avocatului Prodan Sergiu precum că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra faptului îngrădirii inculpatului Bîrsan Constantin în exercitarea deplină a dreptului la apărare, acest argument nefiind invocat în cererea de apel.

Argumentul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra faptului că părții apărării i-a fost îngrădit dreptul de a prezenta în instanță martori, dreptul de a solicita efectuarea unor expertize suplimentare, urmează a fi respins ca neîntemeiat, or, partea apărării a avut posibilitatea de a solicita audierea martorilor sau efectuarea expertizelor suplimentare în instanța de apel, ținând cont de prevederile art.414 alin.(1) Cod de procedură penală.

Faptul că, nu a fost dată careva apreciere chestiunii că victima la momentul conflictului se afla în stare de ebrietate cu grad avansat de circa 3.03 mg/l de alcool în sânge, nu este de natură să răstoarne soluțiile instanțelor de fond. Pentru stabilirea stării de fapt și dovedirea vinovăției inculpaților, nu are relevanță faptul neincriminării în privința victimei a aflării celui din urmă în stare de ebrietate la momentul săvârșirii infracțiunii de către Bîrsan Constantin.

Totodată, Colegiul largit respinge ca neîntemeiat argumentul apărării că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra arestării ilegale a inculpatului Bîrsan Constantin, care efectiv s-a aflat în arest până la pronunțarea sentinței - 12 luni, ulterior la pronunțarea sentinței fiind iarăși arestat pe aceeași cauză, deoarece în privința inculpatului Bîrsan Constantin, la 29 mai 2017, de către Judecătoria Bălți sediul Sîngerei, a fost pronunțată o sentință de condamnare, prin care i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare.

Astfel, împrejurările enunțate denotă în mod concludent că hotărârea contestată, în această parte, conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că fapta întrunește elementele infracțiunii și că recursurile ordinare sunt neîntemeiat.

Prin urmare, recursurile de pe rol fiind neîntemeiate, urmează a fi respinse ca inadmisibile.

6.1.2. Cu referire la recursul declarat de procuror.

Colegiul reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia doar din considerentul că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a respins solicitarea din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpaților Bîrsan Constantin și Moraru Vladimir a sumei de 14 475 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpaților în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 14 475 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrico-legale.

Astfel, art.227 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile

judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin.(3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art.228 Cod de procedură penală, în modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 14 475 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizelor medico-legale și psihiatrico-legale, or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru

stabilirea decesului părții vătămate Nica Damian și leziunilor corporale ale părții vătămate Șamurai Oleg, expertizelor psihiatrice-legale ambulatorii ale inculpaților, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunilor.

Totodată Colegiul penal ține să menționeze că, chiar dacă prin Legea nr.316 din 22 noiembrie 2017, a fost exclus alin.(2) din art.143 Cod penal, aceasta nu poate fi reținută în speță, deoarece respectiva Lege a intrat în vigoare la 09 februarie 2018, pe când infracțiunile au fost comise până la aceste modificări.

Astfel, împrejurările enunțate denotă în mod concludent că hotărârea contestată, în această parte, conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția și că recursul ordinar este neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este neîntemeiat, acesta urmează a fi respins ca inadmisibil.

6.1.3. Cu referire la recursul declarat de avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir.

Potrivit art.430 pct.5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să cuprindă conținutul și motivele recursului, cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate și solicitările recurentului, indicând temeiurile prevăzute în art.427 Cod de procedură penală invocate în recurs și explicând problema de drept de importanță generală abordată în cauza dată.

În recursul declarat de avocat nu este specificat în ce constă problema de drept de importanță generală ce există în cauză și care este eroarea comisă de instanța de apel ce ar motiva casarea hotărârii atacate.

Conform pct.5) art.430 Cod de procedură penală, autorul urma să aducă în recurs motivele și argumentarea dezacordului său cu temeiurile invocate în decizia instanței de apel și cu indicarea vre-unui temei concret din cele prevăzute la art.427 Cod de procedură penală, ceea ce la fel nu s-a respectat.

În consecință, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art.art.429, 430 Cod de procedură penală, Colegiul conchide asupra respingerii recursului, ca inadmisibil.

6.2. Cu privire la recursul declarat de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea parțială a hotărârii atacate în partea aplicării art.90 Cod penal și cu pronunțarea unei noi hotărâri, în cazul în care nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea deciziei, în partea stabilirii pedepsei lui Moraru Vladimir, nu a respectat prevederile legale, ignorând exigențele legii penale și procesual-penale în aspectul individualizării pedepsei.

Revenind la textul recursului declarat de succesorul părții vătămate, Colegiul lărgit reține că recurentul invocă drept temei de declarare a acestuia prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, și anume, se menționează că instanța de apel a individualizat greșit pedeapsa aplicată inculpatului Moraru

Vladimir.

În particular, recurentul critică decizia instanței de apel privitor la aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art.90 Cod penal, din considerentul că pedeapsa este prea blândă în raport cu fapta săvârșită și pericolozitatea inculpatului, iar circumstanțele reținute sunt insuficiente și nu pot genera aplicarea unei pedepse neechitabile.

La fel, recurentul opinează că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale ilicite, inculpatul indirect a facilitat activitatea infracțională a lui Bîrsan Constantin.

Din textul deciziei instanței de apel rezultă că, aceasta în motivarea soluției sale a indicat că, Moraru Vladimir în cadrul examinării cauzei în prima instanță vina de cele imputate nu a recunoscut-o, are la întreținere un copil minor, la locul de trai este caracterizat pozitiv, a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, este la prima abatere, ce constituie o circumstanță atenuantă, ajungând la concluzia că corectarea și reeducarea acestuia este posibilă în condițiile aplicării pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Cu referire la cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpatul Moraru Vladimir a dispoziției art.90 Cod penal.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană. Colegiul penal lărgit remarcă aici că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul

respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, sau valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă prevăzut de art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Pe cale de consecință, raportat la considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit remarcă că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Prin urmare, în sensul legii, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să de-a o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că nu este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită.

Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, din actele dosarului se constată că inculpatul nu și-a cerut scuze de la succesul părții vătămate Nica Nadejda și de la partea vătămată Șamurai Oleg și nu a contribuit material la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Conform art.90 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de câțiva în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de fond și cea de apel, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului Moraru

Vladimir, instanța nu a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.art.61, 75 Cod penal, nu a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei stabilite inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă și urmările produse.

Mai mult, Colegiul lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului, ceea ce în cauza deferită judecării nu se constată.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu periculozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;

- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;

- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;

- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;

- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;

- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

La caz, așa cum rezultă din textul deciziei instanței de apel, aceasta și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționând că dânsul se poate îndrepta fără a executa real pedeapsa închisorii, ceea ce se consideră de către instanța de recurs drept o concluzie eronată, care nu poate fi menținută.

În atare situație, reieșind din cele relevate Colegiul lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis eroarea de drept prevăzută de pct.10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală și a individualizat eronat pedeapsa stabilită în privința inculpatului Moraru Vladimir.

Mai mult, în prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarate de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda și constată că, concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art.90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, a fost greșită, neîntemeiată și din aceste considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația inculpatului.

Prin urmare, rejudecând cauza, instanța de recurs conchide că în privința lui Moraru Vladimir, care a fost condamnat în baza art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare, urmează a i se stabili executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu excluderea aplicării prevederilor din art.90 Cod penal.

Totodată, Colegiul lărgit specifică că, în speță, sunt respectate exigențele

art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, privitor la neagravarea situației condamnatului, menționându-se că urmează a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizare a executării pedepsei.

Prin actul de individualizare a executării pedepsei cu suspendarea executării instanța pune pe cel condamnat în situația de „condamnat cu executarea pedepsei condiționat suspendată”.

În acest mod suspendarea condiționată a executării pedepsei se arată a fi o problemă privind executarea pedepsei dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Astfel, se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea pedepsei.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit consideră că excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, care stipulează că judecând recursul, instanța admite recursul, casează hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, nu poate fi considerată o agravare a situației acestuia, deoarece ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat de succesorul părții vătămate, Nica Nadejda urmează a fi admise, casată parțial decizia instanței de apel și sentința primei instanțe, în partea stabilirii pedepsei, cu excluderea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în privința lui Moraru Vladimir.

Totodată, Colegiul penal respinge ca nefondat argumentul recurentului referitor la încasarea din contul inculpaților în beneficiul lui Nica Nadejda a sumei de 500 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul lui xxxxx suma de 300 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul lui Nica Nadejda suma de 80 783 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 20 121 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate în legătură cu depunerea recursului, deoarece soluția instanței de apel în această parte este legală, întemeiată și motivată.

Cuquantumul despăgubirilor pentru daunele morale este stabilit de instanță reieșind inclusiv și din starea materială a făptuitorul, suma dispusă spre încasare urmând să fie una rezonabilă, dar și reală.

7. În conformitate cu art.art.435 alin.(1) pct.1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, de către avocatul Popescu Petru în numele inculpatului Moraru Vladimir, de către avocatul Prodan Sergiu în

numele inculpatului Bîrsan Constantin și de către inculpatul Bîrsan Constantin în cauza penală în privința lui *Bîrsan Constantin xxxxx și Moraru Vladimir xxxxx*.

Admite recursul ordinar declarat de către succesorul părții vătămate, Nica Nadejda, casează parțial sentința Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei din 29 mai 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal, în cauza penală în privința lui *Moraru Vladimir xxxxx*, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Moraru Vladimir xxxxx se consideră condamnat în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la 4 (patru) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei lui *Moraru Vladimir xxxxx* urmează a fi calculat din momentul reținerii acestuia, cu includerea în termenul de pedeapsă, a perioadei aflării acestuia în arest preventiv din 18 mai 2016 până la 13 iunie 2016, 24 iunie 2016 până la 19 august 2016 și reținerii din 03 mai 2016 până la 06 mai 2016.

În rest celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 octombrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico